

6. I Mazur, T Hrinchenko, O Teplova, L Onofrichuk O. Priadko Cognitive determination of musical thinking and musical self-concept of students and musicians: comparative diagnostics, aspects of modeling and forecasting. *Harmonia: Journal of Arts Research and Education*, 2022
7. Sidorova Iryna, Smolina Olha, Khomiakova Olha Andriichuk Petro, Romaniuk Lesia. Introduction of the latest teaching practices and development of the educational process in the field of culture and art: the experience of EU countries. *Revista de Tecnología de Información y Comunicación en Educación*. Volumen 16, N° 2. 2022. P. 70-81. <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2022.16.02.4>
8. Ткаченко Т.В., Деркач Л.А. Музична освіта в США: <https://ouci.dntb.gov.ua/en/works/9jKEEdw>

РОЛЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ М. ЛЕОНТОВИЧА У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ

*Пішта Н.О., здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»
Науковий керівник: Онофрійчук Л.М. кандидат педагогічних наук,
доцент*

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла
Коцюбинського

В умовах європейської інтеграції, відповідно до загальнолюдських демократичних цінностей та національних традицій, однією з найважливіших проблем є формування особистості з ціннісним сприйняттям навколишньої дійсності. «Дослідження розвитку освіти у сфері культури та мистецтва є важливою темою з огляду на трансформаційні процеси в ЄС» [7, с.70].

У цьому контексті педагогічна спадщина Миколи Дмитровича Леонтовича, однієї з найвпливовіших постатей української музичної культури, є надзвичайно важливою. Адже його підхід спрямований не лише на розвиток музичних навичок, а й на виховання високих моральних та естетичних цінностей у молодого покоління. Завдяки поєднанню народної музики з сучасними музичними напрямками, його методика навчання стала важливим кроком на шляху до розвитку національної самосвідомості та естетичного виховання учнів.

Методичні принципи М. Леонтовича базувалися на глибокому розумінні української культури та народної музики. Він вважав, що музичне виховання має виходити з національних традицій, адже саме вони здатні сформувати духовний і моральний світ дитини. М. Леонтович розглядав музику як спосіб виховання гармонійної та культурної особистості, а народна музика в його педагогічній роботі виступала джерелом духовного багатства, яке він прагнув передати своїм учням [7].

Видатний композитор-педагог вважав музику не тільки технічною дисципліною, але й засобом духовного розвитку, здатним сформувати в учнях високі моральні та культурні якості. У цьому контексті його методика навчання музики вирізняється серед інших підходів, що акцентують увагу лише на технічних аспектах виконання.

М. Леонтович наголошував на важливості виховання через хоровий спів, адже колективне виконання музики вчить учнів працювати в команді, досягати гармонії разом та відчувати свою роль у спільній діяльності.

Однією з найбільш видимих рис його педагогічного підходу є популяризація та розробка хорових обробок українських народних пісень. Сучасні навчальні заклади широко використовують хор як форму музичного виховання, і методи Леонтовича активно застосовуються в навчальних програмах. За словами І. Підгородецької, хоровий спів сприяє формуванню не лише музичних здібностей, але й соціальних навичок, вчить учнів відчувати єдність і налаштованість на спільний результат, що має важливе значення в колективній роботі [8].

Формування хорового репертуару, в якому яскраво виражений національний колорит (народні пісні, твори української класики), належить до славної музичної біографії нашого народу. Українська музично-педагогічна думка акумулює в собі досягнення європейської і вітчизняної науки і культури, традиції музичного виховання. Стверджуючи ідеали музичного просвітництва, М. Леонтович наголошував на широких міжпредметних зв'язках між музикою (хоровою, інструментальною), літературою, живописом, світлом [3].

Микола Леонтович прагнув інтегрувати духовні аспекти української культури у навчальний процес. Він звертав увагу на важливість релігійних та духовних мотивів у вихованні молоді, наголошуючи на тому, що музика має виконувати моральну функцію. Такий підхід відповідає сучасним вимогам до виховання всебічно розвиненої та культурно обізнаної

особистості. Сучасні освітні програми в українських музичних школах нерідко включають народні твори, які мають глибокий духовний зміст, що не лише розвиває музичні здібності учнів, але й сприяє їхньому моральному вихованню [10].

Педагогічні ідеї видатного українського композитора стали основою для створення програм, які орієнтовані на виховання національної ідентичності через музичне мистецтво. Музика М. Леонтовича як засіб виховання, дозволяє формувати в учнях повагу до рідної культури та історії, що є важливим для їхньої самосвідомості [4].

Іншою значущою стороною педагогічної діяльності М. Леонтовича була популяризація народної музики. На думку О. Кізян, М. Леонтович вмів надихнути учнів, розкриваючи глибину й красу української народної музики. Його прагнення включати народні твори в навчальні програми мали на меті не тільки зберегти традиції, а й передати їх майбутнім поколінням у творчій і доступній формі [6].

Народна пісня займала чільне місце в творчості Миколи Леонтовича. Композитор сприяв тому, щоб його учні усвідомили значення народної музики як невід'ємної частини національної спадщини, розкриваючи її глибинний символізм. Методика музичного виховання М. Леонтовича стала в сучасній освіті основою для формування почуття гордості за національні здобутки, а також стимулом до її активного вивчення та збереження як культурної спадщини народу [3].

Отже, педагогічна діяльність Миколи Дмитровича Леонтовича, зокрема його новаторські ідеї щодо музичного виховання, мають глибокий вплив на розвиток сучасної української музичної освіти. Його підхід до викладання, заснований на національних культурних традиціях, народній музиці та духовному вихованні, сприяє формуванню гармонійної особистості, яка розуміє цінність своєї культурної спадщини і прагне її зберегти та розвивати. Завдяки його педагогічній спадщині, сучасна українська музична освіта отримала потужний інструмент для духовного, морального та патріотичного виховання.

Список використаних джерел:

1. Воробей, Ольга. Вплив педагогічних ідей Миколи Леонтовича на сучасну музичну освіту. Київ: Освітня платформа, 2022.
2. Лисенко, Тетяна. *Педагогічні принципи Миколи Леонтовича в системі музичної освіти*. Київ: Наукова думка, 2023.

3. Онофрійчук Л. М., Червоний М. В., Грига М. В. Вокально-хорове виховання учнів початкової школи у контексті українських національних традицій. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки, 140-145.
4. Остапчук Л., Василевська-Скупа Л., Басовська С. Шляхи професіоналізації української народнопісенної традиції. Актуальні питання гуманітарних наук 2 (60). С. 104-110.
5. Завальнюк, Н. Леонтович Микола Дмитрович – композитор, диригент, педагог. До 130-річчя від дня народження (1877-1921): <https://library.vn.ua/e-library/katalog/leontovich-mikola-dmitrovich>
6. Кізян, О. Нові дослідження про Миколу Леонтовича: <https://library.vn.ua/news-and-events/novini/sichen-2021/novi-doslidzhennya-pro-mikolu-leontovicha>
7. Кузик, Валентина. Микола Дмитрович Леонтович: біографічна довідка та творчий доробок: <https://composersukraine.org/index.php?id=124>
8. Підгородецька, Ірина. Різдво і музика Миколи Леонтовича: <https://center.ucu.edu.ua/biblioteka-novyny/rizdvo-i-muzyka-mykoly-leontovycha/>
9. Tsuryak, I. O. The Pedagogical and Artistic Activities of Mykola Leontovich in the Framework of the National Education System Development: <https://studentam.net.ua/content/view/7387/97/>
10. Dumchak, I., Kachmar, O., Mochalova, N., Oleksandrenko, K., & Sidorova, I. (2024). Factores socioculturales que influyen en la experiencia de aprendizaje de los estudiantes: un estudio transcultural. *Revista Eduweb*, 18(3), 264–275. <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2024.18.03.20>

МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ М.Д. ЛЕОНТОВИЧА В КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ

*Поліщук Я.Р., здобувачка ступеня вищої освіти «бакалавр»
Науковий керівник: Білозерська А.О., кандидат педагогічних наук,
доцент*

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла
Коцюбинського

В Україні, як і в інших країнах світу, освіта є однією з головних складових загальнолюдських цінностей, тому її відповідність сучасним умовам розглядається передусім із позиції її ролі й місця у суспільстві, взаємозв'язку зі сферою праці. Спираючись на підтримку передової